

*„Podpora ochrany prírody a biodiverzity v mestských oblastiach:
Európska cena Hlavné mestá biodiverzity“*

Motivácia pre zachovanie a zvyšovanie biodiverzity

Veronika Chobotová

Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied

Prečo ochraňovať biodiverzitu?

- Ľudská závislosť od prírody a biodiverzity
 - Platón (400 pr. n. l.), efekt odlesňovania – erózia pôdy
 - Gaius Plinius Secundus - Plínius Starší (70 n.l), efekt odlesňovania – zrážky
 - ☐ Haiti
- **Ekosystémové služby:** úžitky, ktoré príroda, ekosystémy a ich biodiverzita poskytujú spoločnosti
 - **prežitie:** poskytovanie potravy, čistého vzduchu a vody
 - **kvalita života:** rekreácia alebo krásna krajina

Zásobovacie ekosystémové služby

- poskytované služby – produkty
ktoré ľudia získavajú z ekosystémov
(potrava, voda, palivo, vlákna,
materiál pre stavby, biochemikálie)

Regulačné ekosystémové služby

-úžitky získané z regulácie prírodných procesov (regulácia podnebia, vody, ochrana pred škodcami a chorobami, opelňovanie, čistenie vody)

Kultúrne ekosystémové služby

- nemateriálne úžitky, ktoré ľudia získavajú z ekosystémov a krajiny cez duševné obohatenie, estetické zážitky

- duchovné,
- náboženské,
- estetické,
- inšpiračné,
- vzdelávacie,
- pocitové,
- rekreácia

Podporné ekosystémové služby

- potrebné na vytváranie všetkých ostatných ekosystémových služieb,

- tvorba pôdy,
- produkcia kyslíka,
- fotosyntéza,
- cyklus vody a živín

Potrava a poľnohospodárstvo

- Rast produkcie potravín
- Tlak na premeny prírodných ekosystémov na poľnohospodársku pôdu

Rybolov

50% všetkých svetových
komerčných rybárskych
oblastí je úplne
vyťažенých

Voda

- dostupnosť vody a jej kvalita
- až 1/3 svetovej populácie je vystavená nedostatku vody

Drevo a medicínske produkty

- Drevo je zdrojom paliva pre 1/3 svetovej populácie
- Počas nasledujúcich 50 rokov sa požiadavka na drevo zdvojnásobí
- 100ka rastlín používaných na výrobu asi 50% syntetických liečiv je ohrozená

Ekosystémové služby – ochrana biodiverzity

Environmental entries are starting to appear on the balance sheet. Perhaps soon, the best things in life will not be free.

- zvýšiť verejný záujem o ochranu prírody
- význam pre ľudí - ekonomická hodnota
- metódy určenia ekonomickej hodnoty ekosystémových služieb
- ekonomické nástroje na ochranu biodiverzity

Ekosystémové služby – ochrana biodiverzity (2)

- skutočná hodnota prírody???
- odklon sa od originálneho zdôraznenia ekosystémových služieb
- obchodovanie s ekosystémovými službami = kontraproduktívne

PREDAJ PRÍRODY za ÚČELOM jej ZÁCHRANY

Mestské oblasti a biodiverzita (1)

Zásobovacie služby:

zelenina a ovocie, drevo

Regulačné služby:

regulácia vody, regulácia podnebia

Kultúrne služby:

duchovné, estetické, náboženské, ecoturizmus.

Podporné služby:

tvorba pôdy, produkcia kyslíka.

Mestské oblasti a biodiverzita (2)

- znížený stres, zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov, zvyšovanie pracovnej produktivity zamestnancov
- prilákanie turistov - zvýšiť ekonomické zisky
- zvýšenie ceny nehnuteľností
- obchodné priestory ktoré majú zelené oblasti a s kvetmi sú atraktívnejšie pre nakupujúcich
- stromy pomáhajú zabraňovať odtoku dažďovej vody - redukujú náklady na protipovodňové opatrenia a mestský drenážny systém
- vegetácia pomáha regulovať teplotu, udržiava budovy teplejšie v zime a ochladzuje ich v lete (znižuje náklady na klimatizáciu)
- inšpirácia pre kreativitu
- lepšie možnosti pre voľno časové aktivity

Mestské oblasti a biodiverzita (3) - Bratislavské visuté záhrady

-Zákon O vinohradníctve z roku 2009

-Cieľ - chrániť aspoň časť pôvodných bratislavských vinogradov pred rozmáhajúcou sa výstavbou

-Mali by tvoriť prechod medzi zastavaným územím a lesom

-Majú byť novým verejným priestorom zelene

Odlesňovanie - Povodne

Ďakujem za pozornosť!

